NORAKSTS

Lieta Nr. C33243415
SKC–1376/2017
Civillietu departaments

Latvijas Republikas Augstākā tiesa
L Ē M U M S

Rīgā 2017.gada 19.jūnijā

Augstākā tiesa šādā sastāvā:
tiesnese referente Anda Vītola,
tiesnese Vanda Cīrule,
tiesnese Zane Pētersone

izskatīja rakstveida procesā /pers. B/ un /pers. C/ blakus sūdzību par Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2017.gada 6.marta lēmumu, ar kuru atcelts Rīgas rajona tiesas 2016.gada 25.maija spriedums civillietā /pers. D/ un /pers. E/ prasībā pret /pers. C/ un /pers. B/ ar trešo personu SIA „Zemgales namu pārvaldnieks" par dzīvokļu īpašnieku kopības lēmuma atzīšanu par spēkā neesošu.

Aprakstošā daļa

[1] /pers. D/ un /pers. E/ cēlušas Rīgas rajona tiesā prasību pret /pers. C/ un /pers. B/ ar trešo personu SIA „Zemgales namu pārvaldnieks" par dzīvokļu īpašnieku kopības lēmuma atzīšanu par spēkā neesošu.

Pamatojoties uz Dzīvokļu īpašuma likuma 16.pantu, prasītājas lūgušas:

1) atzīt par spēkā neesošiem dzīvojamās mājas /adrese/, dzīvokļu īpašnieku /datums/kopsapulcē pieņemtos lēmumus par:

- dzīvojamās mājas pārvaldīšanas uzdevuma došanu, dzīvojamās mājas pārvaldīšanas un apsaimniekošanas tiesību nodošanu SIA „Zemgales namu pārvaldnieks" no 2014.gada 1.novembra;
- līgumattiecību (pārvaldīšanas uzdevuma atsaukšanu) izbeigšanu ar SIA „RDA nami";

2) piedzīt tiesāšanās izdevumus.

[2] Ar Rīgas rajona tiesas 2016.gada 25.maija spriedumu /pers. D/ un /pers. E/ prasība noraidīta.

Saskaņā ar Dzīvokļa īpašuma likuma 9.panta 6.punktu un 15.panta pirmo un otro daļu tiesa atzinusi, ka prasība nav celta pret visiem daudzdzīvokļu mājas dzīvokļu īpašniekiem un tādējādi prasības apmierināšanas gadījumā tiesas spriedums varētu skart to personu intereses un tiesības, kas nav šī procesa dalībnieki. Minētais ir patstāvīgs pamats prasības noraidīšanai.

Prasībā norādītās kopsapulces sasaukšanas un norises nepilnības nav pamats pieņemto lēmumu atzīšanai par spēkā neesošiem.

[3] Apelācijas sūdzību par minēto spriedumu iesniegušas prasītājas, lūgdamas prasību apmierināt.

[4] Ar Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2017.gada 6.marta lēmumu atcelts pirmās instances tiesas spriedums un lieta nodota jaunai izskatīšanai.

Lēmums pamatots ar šādiem argumentiem.

[4.1] Saskaņā ar Dzīvokļa īpašuma likuma 15.pantu un 16.panta otrās daļas 7.punktu prasījums par dzīvokļu īpašnieku kopības lēmuma atzīšanu par spēkā neesošu nepārprotami skar visus dzīvokļu īpašniekus dzīvojamā mājā /adrese/, neatkarīgi no tā, vai prasība tiek apmierināta, vai noraidīta.

Ņemot vērā, ka prasība ir noraidīta, dzīvokļu īpašniekiem ir saistošas SIA „Zemgales namu pārvaldnieks" veiktās darbības, kas saistītas ar dzīvojamās mājas apsaimniekošanu un pārvaldīšanu.

[4.2] Atbilstoši Civilprocesa likuma 78.panta trešajai daļai trešās personas var iestāties lietā, pirms ir pabeigta lietas izskatīšana pēc būtības pirmās instances tiesā. Tās var pieaicināt lietā arī pēc pušu vai prokurora lūguma.

[4.3] Puses nav pieteikušas lūgumu pieaicināt lietā dzīvojamās mājas /adrese/, dzīvokļu īpašniekus kā trešās personas.

Pirmās instances tiesai, ņemot vērā prasības priekšmetu un pamatu, saskaņā ar Civilprocesa likuma 8.panta otro daļu bija pienākums izskaidrot lietas dalībniekiem trešo personu nepieaicināšanas lietā sekas, kas šajā gadījumā nav noticis.

[4.4] Jāņem vērā Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2014.gada 30.maija spriedumā lietā Nr. SKC-1208 paustās atziņas un secinājumi par nepieciešamību noskaidrot precīzu lietas dalībnieku loku, kuru intereses var skart spriedums lietā.

[4.5] Lietā konstatētie apstākļi ir pamats sprieduma atcelšanai saskaņā ar Civilprocesa likuma 427.panta pirmās daļas 4.punktu, jo lietā kā trešās personas nav pieaicināti dzīvojamās mājas /adrese/, dzīvokļu īpašnieki.

[5] Blakus sūdzību par lēmumu iesniedzis /pers. B/ un /pers. C/, lūgdami lēmumu atcelt un nodot lietu izskatīšanai pēc būtības apelācijas instances tiesai.

Blakus sūdzībā norādīti tālāk minētie argumenti.

[5.1] Lēmumā tiesa nav norādījusi, ka personai, kura nav pieaicināta lietā kā lietas dalībnieks, spriedums piešķir tiesības vai uzliek pienākumus.

Pamats pirmās instances tiesas sprieduma atcelšanai un lietas nosūtīšanai jaunai izskatīšanai saskaņā ar Civilprocesa likuma 427.panta pirmās daļas 4.punktu būtu vienīgi situācijā, ja lietā nav pieaicinātas trešās personas ar patstāvīgiem prasījumiem. Atbilstoši Civilprocesa likuma 79.panta pirmajai daļai

trešās personas ar patstāvīgiem prasījumiem pašas piesaka prasījumus par strīda priekšmetu. Lietas materiālos nav pierādījumu, ka kāds dzīvokļa īpašnieks (izņemot prasītājas) būtu pieteicis patstāvīgus prasījumus par strīda priekšmetu.

[5.2] Apelācijas instances tiesa lēmumā atsaukusies uz Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2014.gada 30.maija spriedumā lietā Nr. SKC-1208 paustajām atziņām. Tomēr minētajā spriedumā nav konstatējami argumenti, kas varētu būt pamats pirmās instances tiesas sprieduma atcelšanai.

[5.3] Savukārt atbildētāju norādīšana ir tikai un vienīgi prasītāju tiesības un atbildība. Kļūda atbildētāju izvēlē saskaņā ar Civilprocesa likuma 426. un 427.pantu nav pamats pirmās instances tiesas sprieduma atcelšanai.

Motīvu daļa

[6] Iepazinusies ar lietas materiāliem un blakus sūdzības argumentiem, Augstākā tiesa atzīst, ka Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2017.gada 6.marta lēmums ir atceļams un lieta nododama izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

[7] Apelācijas instances tiesa atzinusi, ka ir pamats pirmās instances tiesas sprieduma atcelšanai saskaņā ar Civilprocesa likuma 427.panta pirmās daļas 4.punktu, jo lietā kā trešās personas nav pieaicināti dzīvojamās mājas/adrese/, dzīvokļu īpašnieki.

Civilprocesa likuma 427.panta pirmās daļas 4.punkts noteic, ka apelācijas instances tiesa neatkarīgi no apelācijas sūdzības motīviem ar lēmumu atceļ pirmās instances tiesas spriedumu un nosūta lietu jaunai izskatīšanai pirmās instances tiesā, ja apelācijas instances tiesa konstatē, ka tiesas spriedums piešķir tiesības vai uzliek pienākumus personai, kura nav pieaicināta lietā kā lietas dalībnieks.

Tiesību doktrīnā attiecībā par minētās normas piemērošanu pausta atziņa, ka „dažreiz praksē šo normu nepamatoti tulko paplašināti un atceļ pirmās instances tiesas spriedumus arī gadījumos, ja lietā nav pieaicinātas trešās personas bez patstāvīgiem prasījumiem. Šāda prakse precīzi neatbilst likuma jēgai. Jāņem vērā, ka trešo personu pieaicināšana vai pielaišana nevar notikt pēc tiesas iniciatīvas, bet tam ir nepieciešams pašas šīs personas vai kāda cita lietas dalībnieka iesniegums. Saskaņā ar Civilprocesa likuma 78.panta pirmajā daļā doto trešās personas definīciju trešās personas bez pastāvīgiem prasījumiem ir personas, kuru tiesības vai pienākumus pret vienu no pusēm var skart spriedums lietā. Tās nav personas, kurām spriedums piešķir tiesības vai uzliek pienākumus " *(sk. Civilprocesa likuma komentāri. II daļa (29.-60.1 nodaļa). Sagatavojis autoru kolektīvs. Prof. K.Torgāna zinātniskajā redakcijā.-Rīga: Tiesu nama aģentūra, 2012, 718.-719.lpp.).*

Pirmās instances tiesas spriedums, ar kuru prasība noraidīta, negroza tiesiskās attiecības, kas pastāvēja starp prāvniekiem pirms prasības celšanas. No tā izriet secinājums, ka šāds spriedums vēl jo vairāk nevar piešķirt tiesības vai uzlikt pienākumus personai, kura nav pieaicināta kā lietas dalībnieks, proti, tam nav tiesisku seku attiecībā pret trešajām personām.

[8] Civillietu tiesas kolēģija apstrīdētajā lēmumā norādījusi, ka pirmās instances tiesa atbilstoši Civilprocesa likuma 8.panta otrajai daļai nav izskaidrojusi lietas dalībniekiem procesuālo darbību neizdarīšanas sekas.

Kā norādīts tiesību doktrīnā „sacīkstes principa īstenošanas apstākļos tas tomēr nenozīmē, ka tiesai jāskaidro, kā vienam vai otram procesa dalībniekam panākt sev labvēlīgu spriedumu. (..). Ja likums to paredz, tiesai ir pienākums izskaidrot lietas dalībniekiem viņu tiesības pirms attiecīgās procesuālās darbības izdarīšanas *(sk. Civilprocesa likuma komentāri. I daļa (1.-28.nodaļa). Otrais papildinātais izdevums. Sagatavojis autoru kolektīvs. Prof. K.Torgāna zinātniskajā redakcijā. -Rīga: Tiesu nama aģentūra, 2016,55.-56.lpp.).*

No lietas materiāliem redzams, ka Rīgas rajona tiesas tiesnesis 2014.gada 17.decembra lēmumā *(lietas 11.-12.lpp.),* atstājot prasības pieteikumu bez virzības trūkumu novēršanai, norādījis, ka no prasības pieteikuma satura nav saprotams, kādēļ prasītājas prasību par dzīvokļu īpašnieku kopības lēmuma atzīšanu par spēkā neesošu cēlušas pret atbildētājiem: SIA „Zemgales namu pārvaldnieks", /pers. C/ un /pers. B/.

Tādējādi pirmās instances tiesas tiesnesis jau bija vērsis prasītāju uzmanību uz nepieciešamību pārliecināties par noteiktā lietas dalībnieku loka pareizību, kas nav pretrunā ar Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2014.gada 30.maija spriedumā lietā Nr. SKC-1208 izteiktajām atziņām.

Izpildot pirmās instances tiesas tiesneša lēmumu, prasītājas kā atbildētājus norādījušas /pers. C/ un /pers. B/, uzskatīdamas, ka viņi ir prasītāju tiesību aizskārēji, savukārt SIA „Zemgales namu pārvaldnieks" norādīta kā trešā persona, jo tiesas spriedums var skart šīs personas tiesības un pienākumus *(lietas 22.lpp.)*.

Līdz ar to prasītājas atbilstoši Civilprocesa likumā ietvertajam dispozitivitātes principam brīvi rīkojušās ar savām procesuālajām tiesībām. Proti, prasītājas ir norādījušas personas, pret kurām vērsta prasība, un kura persona lietā pieaicināma trešās personas statusā.

Prasītāju iespējamā kļūda lietas dalībnieku izvēlē izskatāmajā lietā nevarēja būt pamats pirmās instances tiesas sprieduma atcelšanai saskaņā ar Civilprocesa likuma 427.panta pirmās daļas 4.punktu.

[9] Ievērojot minēto, atzīstams, ka apelācijas instances tiesas secinājumi neatbilst Civilprocesa likuma 427.panta pirmās daļas 4.punkta tiesiskajam sastāvam.

Līdz ar to tiesas lēmums atceļams un lieta sakarā ar apelācijas sūdzību nododama izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 448.panta pirmās daļas 3.punktu, Augstākā tiesa

nolēma

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijas 2017.gada 6.marta lēmumu atcelt un nodot lietu izskatīšanai apelācijas instances tiesā.

Lēmums nav pārsūdzams.

Tiesnese *(paraksts)* A. Vītola

Tiesnese *(paraksts)* V. Cīrule

Tiesnese *(paraksts)* Z. Pētersone

NORAKSTS PAREIZS

Tiesnese A.Vītola

Rīgā 2017.gada 19.jūnijā